

Інформаційні джерела:

1. «Чому так дорого?»: що таке органічні продукти і чи дійсно вони кращі за звичайні. URL: <https://www.the-village.com.ua/village/food/food-guide/299237-organichni-produkti-scho-tse-oznachae> (дата звернення 04.04.2021 р.).

2. Бути в тренді: чи є майбутнє в українського органічного виробництва? URL: <https://agravery.com/uk/posts/show/buti-v-trendi-ci-e-majbutne-v-ukrainskogo-organicznego-virobnictva> (дата звернення 04.04.2021 р.).

УДК 657.1

В.П. Гринь, канд. екон. наук (ЗНУ, Україна)

МЕТОДИ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ: ІСНУЮЧИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ

У зв'язку зі зростанням в середині 2000-х років кількості методів стратегічного управлінського обліку, окремі з яких забезпечували вирішення завдань інформаційної підтримки стратегічного управління діяльності, виникла об'єктивна необхідність щодо їх групування та категоризації, що сприяє покращанню їх аналізу та дозволяє виділити основні напрями, на які спрямовується система стратегічного управлінського обліку на підприємстві. Проведений аналіз дозволяє виділити три основні підходи до категоризації методів стратегічного управлінського обліку.

Найбільшого поширення серед них на сьогодні набув підхід, запропонований С. Кадезом та К. Гілдіном [1, с. 839], який підтримується значною кількістю дослідників та згідно якого виділяють 5 груп методів: 1) Методи, що стосуються витрат; 2) Методи, що стосуються стратегічного планування, контролю та управління ефективністю; 3) Методи, що стосуються прийняття стратегічних рішень; 4) Методи, пов'язані з обліком конкурентів; 5) Методи, пов'язані з обліком клієнтів. Вищенаведена категоризація відображає структуру методу стратегічного обліку, який складається з компонентів, що стосуються управління витратами в стратегічному контексті, що забезпечують інформаційну підтримку стратегічного планування та контролю, що максимально наближені до процесу прийняття стратегічних управлінських рішень, і є глибоко інтегрованими в систему стратегічного менеджменту, а також включає методи суто облікового спрямування, які забезпечують оцінку та

облікове відображення об'єктів, які залишають поза увагою чинної системи фінансового та управлінського обліку.

На відміну від зарубіжних дослідників вітчизняними вченими майже не приділяється увага класифікації методів стратегічного управлінського обліку та проведенню аналізу особливостей їх використання на українських підприємствах. Подібні дослідження можна побачити лише в окремих працях, які не дозволяють сформувати загальне розуміння щодо сутності методу стратегічного управлінського обліку. Результатом такої ситуації є відсутність реального уявлення про стан розвитку стратегічного управлінського обліку на українських підприємствах, що не дозволяє сформулювати рекомендації щодо подальшого удосконалення чинної практики.

Існуючі на сьогодні класифікації, запропоновані вітчизняними авторами, є результатом часткового узагальнення зарубіжних праць, не охоплюють значної кількості методів, та не надають повного уявлення про особливості використання таких методів на вітчизняних підприємствах. Окрім цього, дослідження вітчизняних вчених щодо використання окремих методів стратегічного управлінського обліку мають вибірковий характер, оскільки ними в переважній більшості випадків розглядаються лише окремі методи, та пропонується їх впровадження в діяльність підприємств.

В значній кількості досліджень основна увага вченими звертається на організаційні аспекти побудови системи стратегічного управлінського обліку на підприємстві (предмет, об'єкти, вимоги до організації, цілі, задачі, принципи побудови тощо), а не на уточнення його теоретико-методологічних аспектів. В результаті відбувається змішування концепції стратегічного управлінського обліку з традиційним управлінським обліком, зі стратегічним обліком та з інжиніринговим обліком. В цілому це призводить до виникнення певного «методологічного дисонансу», коли стратегічному управлінському обліку приписуються задачі та цілі (формування прогностичних звітів, здійснення стратегічного балансу тощо), яких не можна досягти за допомогою наявних в його розпорядженні методів. Враховуючи виникнення таких негативних «еклектичних» результатів щодо окреслення концепції стратегічного управлінського обліку, в даному контексті більш правильною є позиція розвитку системи управлінського обліку, спрямованого на підтримку стратегічних управлінських рішень.

В цілому проведення наукових досліджень, спрямованих на уточнення сутності та здійснення аналізу особливостей застосування окремих методів стратегічного управлінського обліку в діяльність вітчизняних підприємств має важливе значення, оскільки дозволяє

встановити перепони, переваги та перспективи їх впровадження саме в сучасних умовах розвитку національної облікової системи.

Результати таких досліджень виступатимуть практичним підтвердженням необхідності формування теоретико-методологічних та організаційних засад стратегічного управлінського обліку та визначення його місця в системі облікових знань, а також забезпечуватимуть надання відповіді на наступні запитання, які висуваються перед стратегічним управлінським обліком, як засобом інформаційної підтримки стратегічного управління:

- які саме методи стратегічного управлінського обліку відіграють найбільш вагомую роль в генеруванні стратегічно важливої інформації для потреб і запитів стратегічного менеджменту?

- які існують основні причини відмови від використання різних видів методів стратегічного управлінського обліку на підприємствах?

- які існують перепони та труднощі, що перешкоджають впровадженню та ефективному використанню менеджментом методів стратегічного управлінського обліку на підприємствах?

- чи відбувається на підприємствах взаємозамінність одних методів стратегічного управлінського обліку на інші, та за яких саме причин?

- якими є основні переваги, які одержує підприємство в результаті використання різних видів методів стратегічного управлінського обліку?

Проблематика детального дослідження методології стратегічного управлінського обліку в прив'язці до вітчизняної облікової практики також актуалізується тим, що застосування методів та практик стратегічного управлінського обліку є нагальною проблемою для сучасного стану розвитку національної економіки в умовах європейської інтеграції, що характеризується надходженням іноземних інвестицій у вітчизняні підприємства, створенням спільних підприємств та розміщенням філій зарубіжних підприємств на території України. Подібна практика є дуже поширеною на підприємствах країн Європейського союзу, які використовують сучасні інформаційні технології і методи формування облікової інформації для удосконалення способів ведення бізнесу, зокрема, і в стратегічному контексті, що сприяє збереженню існуючих та формуванню нових конкурентних переваг.

Застосування ефективних методів та практик стратегічного управлінського обліку також є особливо актуальним в умовах перебування підприємств в стані виживання та зміни своєї ролі на висококонкурентних ринках, в які потрапила значна їх кількість в умовах пандемії COVID-19, де набагато складнішими є процеси реалізації стратегій підприємства внаслідок існування значно більшої кількості обмежень та перепон для досягнення стратегічних цілей.

Інформаційні джерела:

1. Cadez S., Guilding C. An exploratory investigation of an integrated contingency model of strategic management accounting. *Accounting, Organizations and Society*. 2008. Vol. 33. P. 836-863.

УДК 64.01:005.915:640.4

А.І. Кашперська, канд. екон. наук (*ХДУХТ, Харків*)

АВТОМАТИЗАЦІЯ ОБЛІКУ ПОСЛУГ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ

На сьогодні для успішного існування готелю, покращення його іміджу та репутації та підвищення конкурентоспроможності на ринку готельного бізнесу, потрібно забезпечити налагоджену роботу всіх його функціональних ланок.

Через велику конкуренцію у сфері гостинності зростає необхідність забезпечити в своєму закладі оперативну роботу як персоналу, так і закладу в цілому.

В умовах всезростаючого розповсюдження інформаційних технологій значна роль у наданні готельних послуг належить автоматизації діяльності готелів. Автоматизація основних процесів діяльності готелів є запорукою підвищення їх швидкості та ефективності. Крім того, сучасні технології дозволяють автоматизувати не лише взаємодію з клієнтами, а й більшість сфер діяльності суб'єкта господарювання.

Так, всі процеси, які мають бути автоматизовані в готелі, можна поділити на зовнішні та внутрішні (рис. 1).

До зовнішніх процесів готелю відносять взаємодію відповідних структурних підрозділів з клієнтами, а саме: бронювання, розміщення, супровід та обслуговування.

В той же час у внутрішніх процесах функціонування готелю задіяні структурні підрозділи, робота яких не передбачає безпосередньої взаємодії з клієнтами. До таких підрозділів відносяться: бухгалтерія, персонал (обслуговування), виробництво, система логістики.

Об'єднання та автоматизація основних процесів роботи готелів сприятиме зменшенню витрат, збільшенню прибутку на всіх стадіях діяльності, підвищенню ефективності контролю роботи обслуговуючого персоналу, забезпечуючи оперативне управління всіма підрозділами готелю та підвищення якості готельних послуг.